

คำปาฐกถา

หลวงพ่อกำเจียน สุวณฺโณ

ประธานโครงการฟื้นฟูธรรมชาติและชีวิตลุ่มน้ำลำปะทาว วัดป่าสุคะโต

เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2550

ป่าไม้ร้องไห้ แม่น้ำล้นปวย แผ่นดินเป็นอัมพาต อากาศเป็นพิษ ใครเป็นตัวแทนของธรรมชาตินี้ จึงอาศัยพวกเราแหละ เวลานี้มาหาเสียงเพื่อเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนธรรมชาติ ที่เราพึ่งพาอาศัยอยู่นี้ ให้มีผู้ที่รับผิดชอบ แต่ว่าคนเรานี้มีสส. มีผู้ว่าฯ มีหลาย ๆ หน่วยงาน ที่มารับผิดชอบเรา แต่ว่าธรรมชาติ คือว่าป่าไม้ แผ่นดิน แม่น้ำ อากาศ กำลังเป็นพิษเป็นภัยอยู่ เวลานี้แผ่นดินเป็นอัมพาตไปแล้ว มันตายไปแล้วครั้งหนึ่งก็ว่าได้ ถ้าจะดู หลวงพ่อก็เกิดมานานเหมือนกัน เอาเลข 7 ไพร์หลังแล้ว สมัยก่อนฝนก็ไม่มากไม่น้อย เมื่อกับสมัยนี้เกินกันเท่าไร แต่ทำไม น้ำก็ไม่ท่วมมากเหมือนทุกวันนี้ ดินก็ไม่ถล่ม เหมือนทุกวันนี้ ก็เพราะดินสมัยก่อน ดินยังไม่ตาย เวลาฝนตกลงมา ดินก็ดูดซับน้ำได้ เพราะดินไม่ตาย สามารถเก็บน้ำไว้ได้คืนดินได้ อย่างหลวงพ่อยู่วัดป่าสุคะโต สมัย 30 กว่าปี เมื่อเวลาฝนตกนี้ ไม่เห็นน้ำไหลเลย แต่ว่าน้ำห้วยก็ค่อยตั้งขึ้นตั้งขึ้น ไม่เห็นน้ำไหลเหมือนทุกวันนี้ ทุกวันนี้ฝนตกเม็ดหนึ่งก็ไหลเม็ดหนึ่งอะไรมันเกิดขึ้น เพราะส่วนมากดินมันตาย ทำไมดินมันตาย เพราะคนเรามาฆ่าดินกัน ฉีดยาเคมี ปรอบหญ้าอะไรต่าง ๆ หลายอย่างที่ทำให้ดินมันตาย จนเดี๋ยวนี้ลูกปลาไม่มีแล้ว ต้นไม้บางเภท ลูกไม้บางเภทไม่เกิดลูกแล้ว ต่อไปคนนั้นก็จะเป็นหมันอีก เพราะอะไร เพราะคนเราทำลาย

เมื่อไม่นานมานี้หลวงพ่อไปสอนธรรมที่เชียงใหม่ ญาติโยมพาไปเที่ยว สวนสิริกิตต์ ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ไปดู ไปเห็นเขาเขียนป้ายตามป่าว่า ป่าคืออยู่ที่ไหน เขาถามมา ป่าคืออยู่ที่ไหน คนคืออยู่ที่ไหน คนคืออยู่ที่ไหน เราถ้าเรามีความรู้สึกอย่างนี้ คนจะคืออยู่ที่ไหน อยู่ที่เรา ป่าคืออยู่ที่ไหนอยู่ที่เรา ไม่ใช่ป่าคือมอบให้ป่าไม้ ให้ผู้รับผิดชอบ ให้ใครเป็นผู้ดูแล ไม่ใช่ อันนั้นเอาไม่อยู่ มันต้องเอาทุกคนมาเป็นตัวแทนให้ป่าไม้ จะช่วยป่าไม้ไว้ได้ ป่าไม้ร้องไห้ ได้ยินไหมไฟไหม้ป่า แต่ว่าขอบอกได้ว่าตั้งแต่ปีนี้เป็นต้นไป แต่ก่อนเคยมีไฟไหม้วัดป่าสุคะโต มาตลอด แต่ตั้งแต่ปีนี้เป็นต้นไปไฟมอดแล้ว ไฟวัดป่าสุคะโตมอดแล้ว ต้นไม้โตขึ้นแล้วเพราะพวกเราทุกคนช่วยกัน คณะลูกศิษย์ ลูกหา ของคณะครู-อาจารย์ที่โรงเรียนสตรีบาง โรงเรียนหลาย ๆ โรงเรียนที่ร่วมกันไปปลูกป่า ทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏไปช่วยกันปลูกป่า มันก็ขึ้นมาแล้ว ไฟก็มอดแล้ว ก็คงจะพอเป็นปอดให้ชาวชัยภูมิได้พอสมควร อันนี้ พวกเราเป็นผู้ที่รับผิดชอบร่วมกัน

ดังนั้น จึงถ้าจะพูดแล้วหลวงพ่อก็ ล้มเหลว ตั้งแต่บวชมา 40 50 ปี ได้ตั้งใจทำหน้าที่ หนึ่งละ สอนคน ให้คนไม่ทะเลาะวิวาทกัน เลิกเหล้าเลิกบุหรี่ให้ได้ ไม่ทำชั่ว ทางกาย แต่ก็ยังสอนไม่ได้ ก็ยังกินเหล้าเมาฯ เต็มบ้านเต็ม เมืองอยู่ ยังโง่หลงมกมายอยู่ อันนี้ถือว่าล้มเหลวแล้ว จนจะตายอยู่แล้ว อันที่สองคือ รักษาป่า ป่าก็หมดไปแล้ว ตั้งแต่ปี 30 กว่าปี ไปอยู่ภูโค้ง(ภูเขาดูแลนคา) นี้ ป่ายังอุดมสมบูรณ์ ยังอยู่กับข้างกับเสือ เวลาเอาผ้าอาบน้ำตากไว้ เราก็นอนอยู่ไม่ห่างผ้า สมัยนั้นไม่มีกูกูที่จะอยู่ นอนอยู่ตามก้อนหิน แต่ข้างมาเอาผ้าอาบน้ำที่ตากไว้ไป เราก็ตื่นขึ้นมาหาผ้าไม่เจอ เอะ ผ้าไปไหนไม่มีใครมา ก็ไปตามหาไปคูนน้ำซบ ไปล้างหน้า ก็เห็นข้างมันเอาผ้าไปเหยียบใส่จี๊โคลน ทั้ง ๆ มันอยู่ไกลกว่าเรา มันก็ไม่มาเหยียบเรา เพราะอยู่กับข้าง กับเสือ สมัยนี้ไม่มีแล้ว เก้ง กวางก็ไม่มีแล้ว หมดแล้ว เหลืออยู่คือหมูป่า ที่วัดอาจารย์ไพศาล วัดป่ามหาวัน มีหมูป่า อันนี้ก็ล้มเหลว หลวงพ่อล้มเหลว รักษาป่า ป่าก็หมด รักษาสัตว์ สัตว์ก็หมด เราสั่งสอนคน คนก็ไม่ค่อยจะได้ผลเท่าไรหรอก ก็แม้ว่างานมันจะล้มเหลวก็ตาม แต่ว่าหลวงพ่อก็ไม่ล้มเหลว หลวงพ่อก็ไม่เคยตัดต้นไม้สักต้น แต่คนอื่นเป็นคนตัด แล้วเราก็เดือดร้อน

ที่โครงการธรรมยาตรา ที่เกิดขึ้นนี้ ไม่ใช่เป็นโครงการ นโยบายคิดขึ้นมา พวกเราเห็นภัยที่มันเกิดขึ้น ต่อหน้าต่อตาเรา เราไปอยู่ป่าสุคะโตนี้ ไม่ใช่จะไปรักษาป่า รักษาสัตว์ ไปอยู่เพื่อบำเพ็ญภาวนา ชวนกันไปอยู่เพื่อหาความปลื้มใจ แต่ไปแล้วมันมีปัญหาเกิดขึ้น ไฟไหม้ป่า คนลักลอบตัดไม้ป่า คนล่าสัตว์ตัดชีวิต เราก็ทำทุกอย่างเพื่อรักษาธรรมชาติเหล่านี้ ไม่อยู่ ไม่อยู่ จนงานชิ้นสุดท้าย คือ ก็ได้พูดบอกกับอาจารย์ไพศาล หลวงพ่อก็มีเพื่อนที่ดีไปอยู่ด้วยกันเป็นพระหนุ่ม ว่างานชิ้นสุดท้ายที่จะเอาธรรมชาติไว้อยู่ คือ ต้องเดินธรรมยาตรา บอกเล่ากล่าวขาน ไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ดิฉันร้องเป่า ไปบอกให้ชาวบ้านว่า ให้มาดูซิ เราอยู่บนหลังเขาถิ่นฐานวันนี้ เราเป็นคนชัชฎุมิ รักชัชฎุมิ รักบ้านเกิดเมืองนอนของเรา มาซิเรารู้กลานของเราจะอยู่อย่างไร มาดูทิศเหนือ ทิศใต้ดูซิ มันเหมือนเมื่อก่อนไหม ภูเขาหัวโล้นหมดแล้ว ห้วย หนอง คลอง บึง เงินคืนหมดแล้ว อากาศเป็นพิษหมดแล้ว สารพิษตกค้างในดินในน้ำ ก็บอกไป บอกกล่าวเป่าร้องไป บางทีคณะธรรมยาตราของเรา มีหน่วยงาน มีหมอ โรงพยาบาลชัชฎุมิ ร่วมกัน โรงเรียนสตรี โรงเรียนหลายโรงไปรวมกัน ไปตรวจเลือดชาวบ้าน ไปที่ใดไปทั้งหมด ทั้งผู้ไปตรวจเลือด รู้ว่าตรวจเลือด 80% เลือดบวกสารพิษ 80% เพราะอะไร เพราะน้ำเป็นพิษ อากาศเป็นพิษ แผ่นดินเป็นอัมพาต แน่ มันก็มีปัญหาอย่างนี้

เราเห็นปัญหา ไม่ใช่เราคิดโครงการขึ้นมาเขียนโครงการ นโยบายของเราไม่มี มันเห็นปัญหาอย่างนี้ขึ้นมา ถ้าเราไม่ทำอะไรเลย ถ้าเราไม่ทำอะไรเลย เราจะปล่อยให้มันหมด ต่อหน้าต่อตาของเรา เราก็เสียใจ ที่นี้เราทำลงไปแล้ว แม้ไม่ได้เราก็ไม่เสียใจแล้ว เราทำงานสุดฝีมือ ปีนี้เป็นปีที่ 8 ปีที่ 7 ที่ผ่านมา หลวงพ่อนอนตายอยู่โรงพยาบาล อยู่กูกู ไม่ได้ไปเดิน ปีนี้ก็บอกว่าอาจจะไปเดินร่วมได้กับคณะธรรมยาตรา นี้หลวงพ่อก็ได้ฟังผู้ว่าราชการพูด ก็ดีใจว่าจะปลูกไม้ ล้านต้น สองล้านต้น ขอส่วนแบ่งด้วย ให้ทางป่ามหาวัน วัดป่าสุคะโตช่วยด้วย ยินดีช่วย แหะหลวงพ่อก็เป็นหนี้ประเทศชาติมากที่เดียวเวลานี้ ตั้งใจไว้ว่าจะขอใช้หนี้ประเทศชาติโดยการปลูกป่า หนึ่งละปลูกป่า ตั้งแต่ตอนอยู่โรงพยาบาลโน้น หมอที่มารักษาบอกว่าที่รักษาหลวงพ่อนี้แพงมาก หลอดหนึ่ง แขนสอง ต้องใช้เป็นสิบหลอด หมดเป็นล้านเลยที่เดียว แล้วอะไรก็แพง อะไรก็แพง โอ๊ย..ทำอะไรหนอเราเป็นหนี้ประเทศชาติมากเหลือเกิน คุณพ่อคุณแม่อดสาหัสส่งลูกสาวลูกชายไปเรียนแพทย์ เรียนหมอ พวกนี้เอาสติปัญญามาช่วยเรา เออ...ถ้าเราไม่ตายนี้เราจะไปใช้หนี้ประเทศชาติ แต่เราไม่มีเงิน เราจะปลูกป่า ก็เลยนอนอยู่โรงพยาบาลสั่งมาให้วัดภูเขาทอง วัดป่าสุคะโต ป่ามหาวัน ช่วยใช้หนี้ให้ด้วย ช่วยปลูกป่าให้ด้วย ให้ได้สักล้านต้นนี้จะคุ้มค่านี้นะ ก็พากันปลูกกัน ตั้งแต่ปี 48 49 มา ก็ปีนี้ก็ปลูก หลวงพ่อก็ปลูก ปลูกจนกระทั่งวันนี้ วันนี้ก็ถึงด้านจอบด้ามเสียมด้านก็มานี้ แต่เพื่อน อาจารย์โน้นนะ

เอาจบไปซ่อนไว้ ไม่อยากให้ทำ ถ้ามหาจบ ก็เอาคืนมา แล้วเอาไปซ่อนไว้อีก จนหายไปเลย ก่อนที่มานี้เอาซ่อนไว้บนห้องน้ำไม่ให้ใครมาเห็น เพราะฉะนั้นให้ใช้หนี้เถอะ ใช้หนี้ประเทศชาติเวลานี้บาง ขอส่วนแบ่งจากท่านผู้ว่า จะปลูกให้ ขอส่วนแบ่งจะยินดีมาก ๆ เลย โดยเฉพาะอำเภอแก้งคร้อ คณะสงฆ์อำเภอ ประชุมเคลื่อนที่ประจำเดือน หลวงพ่อจะเสนอโครงการว่า คณะสงฆ์อำเภอนี้ควรจะทำกิจกรรมปลูกป่าเคลื่อนที่ไปเรื่อย ๆ ไป ปีนี้จะปลูกป่าที่ไหนก็เคลื่อนไปตามวัด ตามบ้านตามแผนที่ต่าง ๆ อันเป็นกิจกรรมคณะสงฆ์อำเภอแก้งคร้อ

เพราะว่า...ต้องกลับมาดูบ้านเมืองของเราแล้ว ถ้าเรารักบ้านเกิดเมืองนอนของเรา เราไม่ใช่ไปกอดกันจุกกัน เราจะต้องดูสิ่งแวดล้อมนี้ สมมุติว่าเขามาหญ้าเวลานี้ จะไม่มีหญ้าเลย ในแผ่นดินนี้จะไม่มีความหญ้าเลยเราก็ออยู่ไม่ได้แล้ว ถ้าหญ้าไม่มีเลย เราก็ออยู่ไม่ได้ ถ้าแผ่นดินตรงไหนมีหญ้าเขียว ๆ เราก็ออยู่ได้ โครงการอะไรไม่รู้ เขามาหญ้า มาหญ้า ก็มมือโกชน สปาร์กชนิดลงไป หลวงพ่อถามหมอ หมอได้ปรึกษาหมอ หมอพูดว่ายาที่ฉีดฆ่าหญ้า ไม่ใช่มาจากทางเดียว มันแบ่งออก 4 ส่วน ส่วนหนึ่งให้ดิน ส่วนหนึ่งให้น้ำ ส่วนหนึ่งให้อากาศ ส่วนหนึ่งให้เรา เราก็รับผลอยู่ส่วนหนึ่ง ดินก็มาให้เรา น้ำ อากาศก็เอามาให้เรา ผลที่สุดสี่ส่วนเลยเอามาให้เรา ส่วนที่ฆ่าหญ้ามันมี 20% เท่านั้น มันก็มาฆ่าเรา 20% ฉะนั้นผลการตรวจเลือดของชาวบ้านลุ่มน้ำลำปะทาว 80% เลือดบวกลสารพิษตกค้าง น้ำมันอันตราย แต่คนเราไม่รู้ ว่าสมัยใหม่ใครก็ทำอย่างนี้เหมือนกัน วัดสุคะโตก็ดี มหาวัน ก็ดี วัดภูเขาทองก็ดี เป็นวัดพี่วัดน้องกันจะไม่ใช้สารพิษเพื่อนก บินไปอยู่ เพราะมันมีประโยชน์ ตัวใหญ่หน่อยก็มาอยู่ ตัวเล็กสารลึง เวลาขึ้นหรีด ก็มาอยู่มันร้องระงม สนุกสนานไปกับธรรมชาติ

ฉะนั้นวันนี้ หลวงตา หลวงพ่อ ก็เอาอายุเลข 7 โพล่หลังแล้วจึงขอวิงวอนให้พวกเรามาช่วยกันเถอะ มาช่วยกันเป็นตัวแทนของดิน ของน้ำ ของป่า ให้ได้ตามกำลังของพวกเรา ดีใจที่มาอยู่กลางเมืองชัยภูมิ มองไปทางนี้คูชก็คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชินีนาถ พระองค์กำลังฟังเราอยู่ พระเจ้าอยู่หัวพระองค์จะเป็นน้ำพระบรมราชินีนาถ พระองค์จะเป็นป่าอยู่ด้วยกัน เราถ้าจะเฉลิมพระเกียรติ ทั้ง 2 พระองค์ เราต้องมาดูแลธรรมชาติ ให้มันอยู่คู่กับชีวิตเราต่อไป ทำได้ ไม่สายเกินไป ไม่สายเกินไป ทำได้อยู่

ผู้ว่าจะให้ต้นไม้ล้านกว่าต้น แบ่งกันคนละต้น ประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ล้านกว่าคน คนละต้นละต้น ไม่ใช่ไปปลูกป่ามหาวัน ป่าสุคะโต ปลูกที่ไหนก็ได้ ปลูกที่บ้านก็ได้ ที่ไร่นาก็ได้ เรามาช่วยกัน อย่าไปมอบให้เป็นใครคนใดคนหนึ่ง เมื่อถามว่าป่าคืออยู่ที่ไหนอยู่ที่เรา คนคืออยู่ที่ไหนอยู่ที่เรา อย่างี้ไปที่ใด.....ถ้าใครยังไม่คิดก็ลองดูดูถึงแวดล้อมเวลานี้ดู

คำปรารภ

พระไพศาล วิสาโล

เจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ

ประธานคณะกรรมการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติลุ่มน้ำลำปะทาว

เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2547

คนเราไม่ได้มีเพียงร่างกาย หากยังมีจิตใจ เราจะมีความสุขได้มิใช่เพียงเพราะกินอิ่มและนอนอุ่นเท่านั้น หากเรายังต้องการความอ่อนใจและจิตที่ผ่อนคลายด้วย ความสุขของคนเราจึงต้องมีทั้งมิติทางกายภาพและทางจิตใจ โดยที่ทั้งสองมิติต่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง สุขภาพกายจะดีได้ จิตใจต้องปลอดโปร่งแจ่มใส คนที่เครียดและอึดอัดทุกข์ตลอดเวลา มักกลายเป็นคนอมโรค หากไม่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตหรือโรคหัวใจ ก็อาจถึงกับเป็นโรคมะเร็ง ขณะเดียวกันคนที่อดนอน ร่างกายพักผ่อนไม่เต็มที่ จิตใจก็หดหู่ ขุ่นเคืองง่าย ยิ่งล้มป่วยด้วยแล้วใจอาจผันแปรจนกลายเป็นคนละคนไปเลย.. กายกับใจมีอากูอยู่ตามลำพังได้ กายจะเป็นไปด้วยดีก็ต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูล เช่น น้ำสะอาด อากาศบริสุทธิ์ อาหารปลอดพิษภัย ในทำนองเดียวกัน จิตใจจะเป็นปกติสุขได้ก็เพราะแวดล้อมด้วยผู้คนที่ดีจริงใจและเปี่ยมเมตตา..(พลั้งสี่ขาว จากหนังสือสุขสาระพลั้งสุขภาพ)

การจัดโครงการธรรมยาตราขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้คนได้ตื่นตัวในเรื่องของธรรมชาติที่กำลังเสื่อมโทรมไปทุกที ไม่ว่าจะเป้นป่า น้ำ และที่ดิน เพราะคนเรามุ่งที่จะตัดดวงจากธรรมชาติ ทำให้ธรรมชาติเสื่อมโทรม ซึ่งเกิดจากธรรมชาติภายในใจของผู้คนแปรเปลี่ยนไป สาเหตุที่ผู้คนเปลี่ยนไปมองเห็นว่าธรรมชาติเป็นเครื่องมาปรนเปรอความสุข และตัดดวงจากธรรมชาติ พวกเราเห็นว่าเรื่องของธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับเรื่องของจิตใจ การกระตุ้นให้ฟื้นฟูธรรมชาติที่กำลังเสื่อมโทรม ควรควบคู่ไปกับการฟื้นฟูธรรมชาติภายใน กลุ่มเคลาจิตใจให้ค้นพบความสุขที่แท้จริง ที่สามารถหาได้จากจิตใจภายใน การอยู่อย่างเรียบง่าย สันโดษ ถ้าผู้คนคิดเช่นนี้ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ การเดินธรรมยาตราเป็นการปฏิบัติธรรมโดยเฉพาะกับผู้ร่วมเดิน

ธรรมยาตราจึงเป็นการเดินเพื่อธรรมชาติภายในและธรรมชาติภายนอก และเพื่อสร้างความเป็นธรรม ความถูกต้อง ปกติ แก่ธรรมชาติสภาพแวดล้อม เพราะปัจจุบันธรรมชาติแวดล้อมเสื่อมโทรมไปมาก เกิดจากไม่ได้รับความเป็นธรรม ความถูกต้องจากมนุษย์ ทั้งที่ธรรมชาติได้เป็นผู้เลี้ยงดูเติบโต เราไม่ได้ดูแลธรรมชาติอันเกิดจากจิตใจที่คลาดเคลื่อนจากธรรมชาติภายในใจ เป็นการเดินด้วยธรรมะ และธรรมชาติด้วย คือ การเดินด้วยความสงบ การเดินเพื่อ

ปฏิบัติธรรมสำรวมจิต และการฝึกใจให้เกิดความสงบภายใน เดินด้วยความเมตตา ร่วมรับรู้ทุกข์สุขกับผู้คนและสิ่งรอบข้าง เพราะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเราไม่แยกธรรมชาติภายนอก ออกจากธรรมชาติภายในได้ หลักง่าย ๆ คือ เดินด้วยความสงบเย็นเป็นประโยชน์ การเดินด้วยธรรมะ และการเดินเพื่อธรรมก็จะเกิดขึ้นเป็นไปได้

แม้การเดินธรรมยาตราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือฟื้นฟูธรรมชาติอย่างรวดเร็วทันตาเห็นได้ แต่ถ้าหากมีผลต่อการสร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน และการสร้างทัศนคติกับผู้คน คณะผู้จัดก็ถือว่าประสบความสำเร็จแล้ว

1 กุมภาพันธ์ 2547

